

Konstitutionsutskottets betänkande 2019/20:KU18

Kommittéberättelse – kommittéernas verksamhet under 2019, m.m.

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen lägger regeringens skrivelse till handlingarna. Vidare föreslår utskottet att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden som behandlas i betänkandet. Motionsyrkandena rör frågor om konsekvensanalyser av möjliga avregleringar, teknikneutral lagstiftning, konsekvensanalyser i fråga om den personliga integriteten och märkning av propositioner med berört utskott.

Behandlade förslag

Skrivelse 2019/20:103 Kommittéberättelse – kommittéernas verksamhet under 2019.

Fyra yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2019/20.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet	4
Utskottets överväganden.....	5
Kommittéberättelse – kommittéernas verksamhet under 2019.....	5
Konsekvensanalyser av möjliga avregleringar	9
Teknikneutral lagstiftning	12
Motioner som bereds förenklat.....	14
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	15
Skrivelsen.....	15
Motioner från allmänna motionstiden 2019/20	15
<i>Tabell</i>	
Tabell Andelen anställda kvinnor (i varje grupp) vid kommittéväsendet	7

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. **Kommittéberättelse – kommittéernas verksamhet under 2019**

Riksdagen lägger skrivelse 2019/20:103 till handlingarna.

2. **Konsekvensanalyser av möjliga avregleringar**

Riksdagen avslår motion

2019/20:2083 av Allan Widman och Christer Nylander (båda L).

3. **Teknikneutral lagstiftning**

Riksdagen avslår motion

2019/20:194 av Rickard Nordin (C).

4. **Motioner som bereds förenklat**

Riksdagen avslår motionerna

2019/20:2060 av Bengt Eliasson m.fl. (L) yrkande 9 och

2019/20:3170 av Markus Wiechel (SD) yrkande 2.

Stockholm den 4 juni 2020

På konstitutionsutskottets vägnar

Karin Enström

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Karin Enström (M), Ida Karkiainen (S), Mia Sydow Mölleby (V), Fredrik Lindahl (SD), Helena Antoni (M), Lotta Finstorp (M), Hans Wallmark (M), Helena Gellerman (L), Mikael Larsson (C), Helene Hellmark Knutsson (S), Isak From (S), Joakim Sandell (S), Olle Thorell (S), Angelika Bengtsson (SD), Ebba Hermansson (SD), Janine Alm Ericson (MP) och Camilla Brodin (KD).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet regeringens skrivelse 2019/20:103 Kommittéberättelse – kommittéernas verksamhet under 2019. Enligt 9 kap. 9 § riksdagsordningen ska regeringen varje år i en skrivelse till riksdagen redovisa verksamheten inom de kommittéer som har tillsatts på grund av regeringens beslut. Det har inte väckts någon motion med anledning av skrivelsen.

I betänkandet behandlas även fyra motionsyrkanden om lagstiftningsprocessen från allmänna motionstiden 2019/20. Av dessa behandlas två motionsyrkanden i förenklad ordning eftersom de rör samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden.

Motionsyrkandena rör frågor om konsekvensanalyser av möjliga avregleringar, teknikneutral lagstiftning, konsekvensanalyser i fråga om den personliga integriteten och märkning av propositioner med berört utskott.

Utskottets överväganden

Kommittéberättelse – kommittéernas verksamhet under 2019

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen lägger skrivelse 2019/20:103 Kommittéberättelse – kommittéernas verksamhet under 2019 till handlingarna.

Skrivelsen

Regeringen redogör i skrivelse 2019/20:103 för verksamheten i de kommittéer som har tillsatts efter beslut av regeringen. I kommittéberättelsen redovisas alla tillfälliga organ som har tillsatts på grund av regeringens beslut. Det gäller såväl traditionella kommittéer med uppgift att utreda en viss fråga som andra tillfälliga organ som har fått en bokstavsbezeichnung. Sistnämnda organ är samtliga organ inom Regeringskansliet. Med kommittéer avses även särskilda utredare.

Kommittéberättelsen innehåller uppgifter om kommittéernas sammansättning, redogörelser för kommittéernas arbete under den tid som berättelsen avser samt uppgifter om kostnaderna för kommittéarbetet och fördelningen mellan kvinnor och män i kommittéerna. Kommittéberättelsen innehåller även sak- och personregister. Uppgifterna avser 2019.

Under 2019 tillsattes 54 kommittéer, vilket är 14 färre än under 2018. Under 2019 avslutades 54 kommittéer; motsvarande siffra för 2018 var 72. De totala utgifterna för kommittéerna var under 2019 ca 410 miljoner kronor (s. 262). I summan ingår utgifter för konsultationer, vilka uppgår till ca 50 miljoner kronor.

När det gäller fördelningen mellan kvinnor och män i kommittéerna framgår det att statistiken endast omfattar dem som under det redovisade året varit förordnade i en pågående kommitté (s. 10). Syftet är att redovisningen ska kunna jämföras med den årliga sammanställningen av statistik i statliga myndigheters styrelser och insynsråd m.m. som lämnas till riksdagen i andra sammanhang.

Inom gruppen ordförande m.m. är andelen kvinnor och män 52 respektive 48 procent, vilket innebär en ökning av andelen kvinnor med 4 procentenheter jämfört med föregående år (s. 265). Inom gruppen ledamöter är andelen kvinnor 50 procent och andelen män 50 procent, vilket innebär en ökning av andelen kvinnor med 3 procentenheter jämfört med föregående år. När det gäller gruppen sakkunniga m.m. är andelen kvinnor 53 procent och andelen män 47 procent, vilket innebär en ökning av andelen män med 2 procentenheter jämfört med föregående år. Inom gruppen sekreterare och övriga är

andelen kvinnor 60 procent och andelen män 40 procent, vilket är oförändrat jämfört med föregående år.

Av kommittéberättelsen framgår att en uppföljning av kommittéernas ålderssammansättning genomfördes under 2019 (s. 11). Uppföljningen visar att andelen unga i kommittéerna är lägre än andelen unga i befolkningen och att det inte har skett några större förändringar jämfört med tidigare års kartläggningar. Medelåldern i kommittéerna är ca 50 år, och för ordförande och särskilda utredare är medelåldern drygt 58 år. Av uppföljningen framgår vidare att för ledamöter respektive experter och sakkunniga är medelåldern drygt 53 år respektive 49 år samt att av antalet förordnade är 25 personer under 30 år.

I skrivelsen hänvisas till konstitutionsutskottets granskning av kommittéväsendet (bet. 2017/18:KU10). I granskningen uppmärksammade utskottet att redovisningen av utredningarnas sammansättning i kommittéberättelserna varierade, att det ibland saknades titlar på de som medverkade och att redovisningen varierade mellan departementen. Utskottet framhöll att det ligger ett värde i att redovisningen är enhetlig och transparent och att regeringen borde överväga vilka principer som i denna del ska gälla för redovisningen i framtiden.

Av skrivelsen framgår att den anpassning som konstitutionsutskottet efterfrågat har genomförts när det gäller de kommittéer som tillsatts fr.o.m. 2018 (s. 9).

Övrigt

I förarbetena till diskrimineringslagen (2008:567) diskuterades bl.a. när ett arbete kan betraktas som kvinnodominerat. Av förarbetena framgår att en måttstock för när det kan anses råda underrepresentation är om arbetsgivaren har mindre än 40 procent av ett kön i den aktuella typen av arbete (prop. 2007/08:95 s. 503 och 540). Konstitutionsutskottet har använt denna måttstock vid tidigare granskningar av regeringens utnämningssmakt och jämställdhet bland utnämnda myndighetschefer och chefer vid utlandsmyndigheterna (bet. 2009/10:KU10 s. 129 och bet. 2011/12:KU10 s. 97).

Tabell Andelen anställda kvinnor (i varje grupp) vid kommittéväsendet

År	Ordförande m.m.	Ledamöter	Sakkunniga m.m.	Sekreterare och övriga
2003	35	46	46	53
2004	34	45	47	54
2005	39	46	47	55
2006	42	44	47	54
2007	41	44	49	53
2008	35	45	47	52
2009	35	44	46	53
2010	35	44	46	56
2011	32	44	47	56
2012	32	43	50	60
2013	37	44	51	59
2014	38	45	50	61
2015	41	46	52	61
2016	50	46	55	63
2017	51	45	54	60
2018	48	47	55	60
2019	52	50	53	60

Källa: Konstitutionsutskottets genomgång av skrivelse 103 för respektive riksmöte fr.o.m. 2003/04 t.o.m. 2019/20. Siffrorna fr.o.m. 2012 baseras på den nya mätmetoden.

Sedan kommittéberättelsen 2013 redovisas könsfördelningen i kommittéerna enligt en ny mätmetod. Den statistik som numera tas fram omfattar endast dem som under det redovisade året har varit förordnade i en pågående kommitté. Enligt den mätmetod som användes tidigare inkluderades även de som någon gång hade varit förordnade i en kommitté som fortfarande var pågående (skr. 2012/13:103). Utskottet konstaterade i sitt betänkande att de olika mätmetoderna inte leder till några väsentliga skillnader i redovisningen av könsfördelningen i kommittéerna (bet. 2012/13:KU23 s. 6).

Utskottet har tillfört uppgifterna från årets kommittéberättelse till sin genomgång av andelen kvinnor i var och en av de fyra grupper som redovisats i regeringens kommittéberättelser sedan 2003. Genomgången redovisas i tabellen ovan och baseras för 2003–2011 på den tidigare mätmetoden och för 2012–2019 på den nya mätmetoden. Som framgår av tabellen har kvinnor i gruppen ordförande m.m. ofta varit underrepresenterade under den undersökta perioden. Under senare år har denna grupp varit praktiskt taget jämnt könsfördelad. I gruppen sekreterare och övriga har andelen män ökat till 40 procent under senare år, så gruppen anses enligt diskrimineringslagen inte längre vara underrepresenterad. Under 2014–2016 var män underrepresenterade i gruppen sekreterare och övriga.

Tidigare behandling

Våren 2017 noterade konstitutionsutskottet att det rådde en jämn könsfördelning i tre av fyra kategorier anställda vid kommittéväsendet (bet.

2016/17:KU24 s. 8). Vidare noterade utskottet att andelen kvinnor var i majoritet i gruppen sekreterare och övriga. Utskottet framhöll att det är viktigt att eftersträva en jämn könsfördelning inom alla grupper. Vidare välkomnade utskottet regeringens översyn av kriterierna för redovisningen i kommittéberättelsen och kommittéregistret som hade gjorts med anledning av utskottets påpekanden i granskningar om samordnare inom olika politikområden och om det parlamentariska inslaget i kommittéväsendet (bet. 2015/16:KU10 och bet. 2016/17:KU10). Utskottet såg positivt på de vidtagna åtgärderna, bl.a. att det hade tagits med uppgifter i kommittéberättelsen om parlamentariska referensgrupper och annat parlamentariskt samråd.

Utskottet konstaterade våren 2018 att det rådde en jämn könsfördelning i tre av fyra yrkeskategorier anställda vid kommittéväsendet (bet. 2018/19:KU39 s. 9). Det gällde däremot inte gruppen sekreterare och övriga även om utskottet noterade att andelen män hade ökat det senaste året. Utskottet framhöll att det är viktigt att eftersträva en jämn könsfördelning inom alla grupper. Vidare välkomnade utskottet att regeringen hade inlett ett arbete med att anpassa redovisningen av titlar på dem som medverkar i kommittéväsendet med anledning av utskottets granskning av kommittéväsendet (bet. 2017/18:KU10). Med beaktande av det anförda föreslog utskottet att regeringens skrivelse skulle läggas till handlingarna.

Våren 2019 framhöll utskottet att kommittéberättelsen gav värdefull information om kommittéernas sammansättning och verksamhet (bet. 2018/19:KU32 s. 9). Utskottet noterade att det rådde en förhållandevis jämn könsfördelning i tre av fyra yrkeskategorier anställda vid kommittéväsendet. Vidare noterade utskottet att andelen kvinnor var i majoritet i gruppen sekreterare och övriga. Utskottet framhöll att det är viktigt att eftersträva en jämn könsfördelning inom alla grupper. Därutöver välkomnade utskottet den anpassning av redovisningen av utredningarnas sammansättning som hade genomförts i kommittéberättelsen med anledning av utskottets påpekande i granskningen av kommittéväsendet (bet. 2017/18:KU10). Med beaktande av det anförda föreslog utskottet att regeringens skrivelse skulle läggas till handlingarna.

Utskottets ställningstagande

Konstitutionsutskottet vill inledningsvis framhålla att kommittéberättelsen ger värdefull information om kommittéernas sammansättning och verksamhet. Utskottet noterar att det sammantaget råder en förhållandevis jämn könsfördelning i tre av fyra yrkeskategorier anställda vid kommittéväsendet och att andelen kvinnor är i majoritet i gruppen sekreterare och övriga. Enligt utskottets mening är det viktigt att eftersträva en jämn könsfördelning inom alla grupper. Utskottet välkomnar den anpassning av redovisningen av kommittéernas sammansättning som har genomförts i kommittéberättelsen med anledning av utskottets påpekande i granskningen av kommittéväsendet.

Med beaktande av det anförda föreslår utskottet att regeringens skrivelse läggs till handlingarna.

Konsekvensanalyser av möjliga avregleringar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om konsekvensanalyser av möjliga avregleringar.

Motionen

Allan Widman och Christer Nylander (båda L) yrkar i motion 2019/20:2083 att riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ändring i kommittéförordningen och tillkännager detta för regeringen. Motionärerna framhåller att regleringar är kostnadsdrivande. De anser att många utredningar missköter de krav på genomlysning av kostnadseffekter som uppställts i kommittéförordningen. Vidare framhåller motionärerna att en alltför långtgående reglering även drabbar rättssäkerheten. De anser att en bestämmelse bör införas i kommittéförordningen som innebär att samtliga offentliga utredningar ska ange vilka avregleringar som är möjliga inom de områden som utreds. Hur en sådan bestämmelse i detalj bör utformas får enligt motionärerna bli föremål för beredning inom Regeringskansliet. De anser dock att det måste framgå tydligt av en sådan bestämmelse att ett förslag om nya regleringar inom ett visst område endast kan accepteras om det samtidigt föreslås att andra bestämmelser ska avskaffas i åtminstone motsvarande mån.

Gällande ordning m.m.

Kommittéförordningen

I kommittéförordningen (1998:1474) finns bl.a. bestämmelser om kostnadsberäkningar och andra konsekvensbeskrivningar.

Av 14 § kommittéförordningen följer att om förslagen i ett betänkande påverkar kostnaderna eller intäkterna för staten, kommuner, regioner, företag eller andra enskilda ska en beräkning av dessa konsekvenser redovisas i betänkandet. Om förslagen innebär samhällsekonomiska konsekvenser i övrigt ska dessa redovisas. När det gäller kostnadsökningar och intäktsminskningar för staten, kommuner eller regioner ska kommittén föreslå en finansiering.

Utöver denna generella skyldighet föreskrivs särskilt att konsekvenser inom vissa områden ska redovisas.

Om förslagen i ett betänkande har betydelse för den kommunala självstyrelsen ska konsekvenserna i det avseendet anges i betänkandet (15 § kommittéförordningen). Detsamma gäller när ett förslag har betydelse för

brottsligheten och det brottsförebyggande arbetet, för sysselsättning och offentlig service i olika delar av landet, för små företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt i förhållande till större företags, för jämställdheten mellan kvinnor och män eller för möjligheterna att nå de integrationspolitiska målen.

Om ett betänkande innehåller förslag till nya eller ändrade regler ska enligt 15 a § kommittéförordningen förslagets kostnadsmässiga och andra konsekvenser anges i betänkandet. Konsekvenserna ska anges på ett sätt som motsvarar de krav på innehållet i konsekvensutredningar som finns i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Av 16 § kommittéförordningen följer att regeringen anger närmare i utredningsuppdraget vilka konsekvensbeskrivningar som ska finnas i ett betänkande.

Kommittéhandboken

Statsrådsberedningens publikation Kommittéhandboken (Ds 2000:1) innehåller information och riktlinjer för kommittéordförande, särskilda utredare, kommittésekreterare och andra inom kommittéväsendet. I handboken finns ett avsnitt om regelreformer (s. 29 f.). Det framhålls att det är viktigt att regler utformas så att de ger den effekt som är avsedd och att de inte i onödan ger effekter som är negativa från allmän synpunkt. Enligt handboken fungerar regler som ett styrmedel bland många för att påverka människors handlande, och den centrala kvalitetsfrågan blir då om regeln eller regelsystemet är det bästa sättet att uppnå den avsedda effekten. Det framhålls i handboken att i vilken utsträckning regler verkligen fungerar på det avsedda sättet beror på en rad faktorer, bl.a. deras utformning och genomslagskraft. Det betyder enligt handboken att man vid regelgivning måste analysera exempelvis

- om de regler som man tänkt sig är det bästa medlet att uppnå det som man vill åstadkomma (man brukar skilja mellan informativa, ekonomiska och administrativa styrmedel)
- om en reglering är effektivt utformad i fråga om organisationen för handhavandet, beslutsnivåer m.m.
- reglernas faktiska genomslagskraft
- (avsedda eller icke avsedda) bieffekter
- system för uppföljning och utvärdering av olika slag.

Det framhålls vidare i handboken att reglers innehåll ofta är ett resultat av kompromisser och intresseavvägningar och att det i en komplex verklighet ofta finns målkonflikter. Det gör inte frågan om regelkvalitet mindre betydelsefull. Många regler har t.ex. fått helt andra – inte sällan negativa – effekter än avsett eller beräknat, och detta har inte sällan berott på omständigheter som borde ha varit möjliga att förutse vid en omsorgsfull konsekvensanalys. Också den regelreformer som kan sägas ha övervägande lagteknisk karaktär är enligt handboken viktig. Regelreformer med denna inriktning går bl.a. ut på att

- förenkla regelsystemet genom att göra det mindre detaljerat och klarare utformat språkligt och redaktionellt
- sanera regelsystemet genom att avskaffa föråldrade eller onödiga regler och allmänt verka för en minskning av antalet regler.

Konsekvensutredning vid regelgivning

Innan förvaltningsmyndigheter under regeringen beslutar föreskrifter och allmänna råd ska myndigheten så tidigt som möjligt utreda föreskrifternas eller de allmänna rådens kostnadsmässiga och andra konsekvenser i den omfattning som behövs och dokumentera utredningen i en konsekvensutredning.

Bestämmelser om detta finns i förordningen om konsekvensutredning vid regelgivning. I förordningen finns en allmän beskrivning av vad en konsekvensutredning ska innehålla. Därutöver finns särskilt angett hur konsekvenser för företags villkor samt för kommuner och regioner ska beskrivas.

Regelrådet

Regelrådet inrättades 2008 som ett led i regeringens arbete med regelförenkling. Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket som har till uppgift att granska konsekvensutredningar i fråga om nya och ändrade regler som får effekter av betydelse för företag. Om regelgivare bedömer att ett författningsförslag kan få sådana effekter ska förslaget med tillhörande konsekvensutredning remitteras till Regelrådet, som granskar de remitterade konsekvensutredningarna och bedömer om de uppfyller kraven som ställs i 6 och 7 §§ förordningen om konsekvensutredning vid regelgivning.

Budgetpropositionen för 2020

Riksdagen begärde i ett tillkännagivande 1999 att regeringen skulle lämna en årlig redogörelse till riksdagen om regelförenklingsarbetet så att riksdagen kunde få möjlighet att kontinuerligt följa utvecklingen (bet. 1998/99:NU6, rskr.1998/99:170). En sådan redogörelse lämnas årligen i budgetpropositionen.

Förenklingsarbetet följs upp mot fyra mål (prop. 2019/20:1 utg.omr. 24 s. 43 f.). Målen är att regler ska främja tillväxt, att kostnaderna till följd av regler ska minska, att det ska bli enklare för företag att lämna uppgifter till myndigheterna och att handläggningstiderna ska kortas ned.

Tidigare behandling

Utskottet har vid flera tillfällen behandlat motioner om regelförenkling. Våren 2005 konstaterade utskottet att det tidigare hade avstyrkt motioner om regelförenkling med hänvisning till att det pågick ett omfattande och löpande arbete inom Regeringskansliet samt till den ordning som gäller för beredning

av kommittédirektiv och kommittéers arbete med konsekvensanalyser (bet. 2004/05:KU14 s. 36). Motionerna avstyrktes.

Vid den årliga granskningen av statsrådets tjänsteutövning och regerings- ärendenas handläggning gjorde utskottet under hösten 2005 en genomgång av det arbete som pågick bl.a. inom Regeringskansliet med att få fram enklare och klarare regler inom den offentliga sektorn och att få en bättre överblick över det statliga regelbeståndet (bet. 2005/06:KU10 s. 37 f.). Utskottet konstaterade bl.a. att ansvaret för att de statliga regler som de enskilda ska följa uppfyller kraven på enkelhet, klarhet och överblickbarhet i hög grad vilar på regeringen. Utskottet framhöll också att det yttersta konstitutionella ansvaret likväl vilar på riksdagen och att riksdagen är oförhindrad att fatta beslut om föreskrifter också i sådana ämnen som regeringen är behörig att reglera.

Våren 2008 behandlade utskottet ett motionsyrkande om ändringar i kommittéförordningen för att åstadkomma avregleringar (bet. 2007/08:KU17 s. 4 f.). Utskottet avstyrkte motionsyrkandet med hänvisning till det omfattande regelförenklingsarbete som pågick inom Regeringskansliet och till den ordning som gäller för beredning av kommittédirektiv och kommittéers arbete med konsekvensanalyser.

Våren 2015 behandlade utskottet en motion om att införa tidsgränser för lagar och förordningar (bet. 2014/15:KU19 s. 8 f.). Utskottet utgick från att föråldrade lagar, lagar som leder till tillämpningsproblem och lagar som inte längre tillgodoser sitt syfte omprövas. Initiativ till nya lagar eller lagändringar kan komma antingen från regeringen eller från riksdagen. Det är enligt utskottet viktigt att konsekvenserna av lagändringar utreds. Utskottet avstyrkte motionen med det anförda.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att det finns riktlinjer för regelgivning och att det pågår ett kontinuerligt regelförenklingsarbete inom Regeringskansliet. Därtill kommer att det finns en ordning för beredning av kommittédirektiv och att tillsatta kommittéer arbetar med konsekvensanalyser. Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motionen.

Teknikneutral lagstiftning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om teknikneutral lagstiftning.

Motionen

Rickard Nordin (C) begär i motion 2019/20:194 att svensk lagstiftning ska genomlysas och göras teknikneutral och målstyrd i stället för teknikstyrd.

Motionären framhåller att den tekniska utvecklingen är snabbare än någonsin och att lagstiftningen inte hänger med i denna utveckling. Flera lagar och regler styrs av vilken teknik som får användas och inte av syftet med användningen. Detta skapar enligt motionären onödiga hinder, kostar både tid, pengar och miljö, är ett hot mot Sverige som innovationsnation samt bromsar våra möjligheter att utvecklas. Med en målstyrd lagstiftning skapas stora möjligheter i teknikrevolutionen inom många områden, och detta kan locka utveckling av spjutspetsteknik till Sverige.

Pågående arbete

Regeringen beslutade i november 2016 att ge en särskild utredare i uppdrag att kartlägga och analysera i vilken utsträckning det förekommer lagstiftning som i onödan försvårar digital utveckling och samverkan inom den offentliga förvaltningen (dir. 2016:98). I uppdraget ingick också att lämna förslag till de författningsändringar som bedömdes ha störst potential att stödja den fortsatta digitaliseringen av den offentliga förvaltningen. Utredaren skulle vidare bl.a. lämna förslag till hur en utvidgad rapportering av hela den offentliga förvaltningens löpande arbete med it och digitalisering kan utformas samt hur aktörerna inom förvaltningen som helhet kan samverka kring behovet av ny eller ändrad lagstiftning för att främja digitaliseringen.

I mars 2018 överlämnade utredningen, som hade tagit namnet Digitaliseringsrättsutredningen, sitt betänkande Juridik som stöd för förvaltningens digitalisering (SOU 2018:25) till ansvarigt statsråd.

I betänkandet diskuterar utredningen bl.a. fördelar och nackdelar med teknikneutral reglering (s. 126 f.). Fördelar med en teknikneutral reglering är enligt utredningen att regleringen blir mer långsiktigt hållbar i den bemärkelsen att den inte behöver anpassas eller reformeras i samma tempo som den tekniska utvecklingen. Samtidigt framhålls att en alltigenom teknikneutral reglering riskerar att försvåra regleringens förutsebarhet, till nackdel såväl för tillämpande myndigheter som för enskilda. Otydliga rättsliga förutsättningar bedöms också föra med sig exempelvis risker för rättsosäkerhet när varje myndighet för varje utvecklingsarbete finner sina egna rättsliga lösningar. Vidare bedöms det kunna uppstå risker för onödiga kostnader eller avsaknad av effektiva lösningar om eller när systemen i efterhand inte visar sig hållbara från rättslig synvinkel.

Utredningen föreslår bl.a.

- en ny bestämmelse som syftar till att säkerställa insyn i förvaltningens verksamhet när algoritmer eller datorprogram används vid vissa automatiserade förfaranden
- nya regler om digital tillgänglighet till förvaltningen och om digital kommunikation från förvaltningen till enskilda, som samtidigt beaktar bl.a. enskildas självbestämmande och vikten av säkra förfaranden

- ny lagstiftning om straffsanktionerad tystnadsplikt vid utkontraktering av it-drift eller andra it-baserade funktioner till privata leverantörer och en reglering av sekretessöverväganden inför sådan utkontraktering.

Digitaliseringsrättsutredningens betänkande har remitterats och bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Tidigare behandling

Konstitutionsutskottet har tidigare behandlat motionsyrkanden om teknikneutral lagstiftning (bet. 2003/04:KU24, bet. 2004/05:KU26, bet. 2004/05:KU31 och bet. 2011/12:KU13). Ofta har yrkandena handlat om utformningen av bestämmelser i specifik lagstiftning.

Våren 2018 behandlade utskottet en likalydande motion som den nu aktuella motionen om teknikneutral lagstiftning (bet. 2017/18:KU39 s. 27 f.). I sitt ställningstagande konstaterade utskottet att frågan om teknikneutral lagstiftning var aktuell och att fördelar och nackdelar med teknikneutral reglering hade diskuterats i en utredning. Utskottet, som inte ville föregripa regeringens arbete, avstyrkte motionen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att den fråga som aktualiseras i motionen för närvarande bereds inom Regeringskansliet. Detta beredningsarbete bör inte föregripas. Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motionen.

Motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som beretts i förenklad ordning.

Utskottets ställningstagande

I motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2019/20 har det väckts förslag som rör konsekvensanalyser i fråga om den personliga integriteten och märkning av propositioner med berört utskott. Utskottet har behandlat samma frågor tidigare under valperioden. Detta har gjorts i betänkande 2018/19:KU32. Riksdagen har i enlighet med utskottets förslag avslagit motionsyrkandena.

Utskottet står fast vid sina tidigare ställningstaganden, och det finns inte heller andra skäl att åter behandla motionsyrkandena i vanlig ordning. Motionsyrkandena avstyrks därför.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelsen

Regeringens skrivelse 2019/20:103 Kommittéberättelse – kommittéernas verksamhet under 2019.

Motioner från allmänna motionstiden 2019/20

2019/20:194 av Rickard Nordin (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att genomlysa svensk lagstiftning och göra den teknikneutral och målstyrd i stället för teknikstyrd och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2060 av Bengt Eliasson m.fl. (L):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om obligatoriska integritetsanalyser i lagstiftningsarbetet och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2083 av Allan Widman och Christer Nylander (båda L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ändring av kommittéförordningen och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3170 av Markus Wiechel (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att märka propositioner med berörda utskott och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.